

Att: Fuldmægtig Mette Mørk Andersen
Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser og internationalt samarbejde
Den internationale enhed
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Att: Hanne Riddersborg

København den 20 december 2009

Tak for høringsmateriale vedr. Kommissionens arbejdsdokument om fremtidens "EU2020" strategi som DLI har modtaget fra Undervisningsministeriets specialudvalg.

Overordnet finder DLI det positivt, at uddannelsesområdet har en central placering i oplægget til den nye strategi, men DLI har også nogle generelle betænkeligheder ved, at uddannelse så entydigt kobles til og underlægges det overordnede økonomiske mål "Værdiskabelse gennem videnbaseret vækst". Også i krisetider er det vigtigt at fastholde, at uddannelse har et bredere formål end at skabe fremdrift for økonomisk vækst.

Uddannelse, arbejdsmarkedet og den økonomiske krise

DLI er enig i, at uddannelse er en del af vejen ud af den økonomiske krise. Når det er tilfældet, er det vigtigt at EU bruger sin rolle til at tilskynde til flere investeringer i uddannelsessystemet. Derfor kan DLI også fuldt ud tilslutte sig, at EU påpeger overfor medlemsstaterne, at nedskæringer og nedprioriteringer af uddannelsesområdet på grund af krisen kun vil medføre forringelser og en meget længere og tungere vej mod genrejsning efter krisen.

DLI anerkender, at der er behov for nye kompetencer i fremtiden, og at fremskrivninger om de fremtidige kompetencebehov på det europæiske arbejdsmarked kan bidrage til at skabe opmærksomhed omkring de fremtidige udfordringer. Men DLI anser det for at være en risikabel kurs at foretage en stram tilpasning af indhold i uddannelserne og børns og unges uddannelsesvalg på basis af forestillinger om behovene på et fremtidigt – og ukendt – arbejdsmarked. Det er vigtigt, at prognoser og fremskrivninger anvendes med forsigtighed i erkendelse af, at fx konjunkturskift på meget kort tid kan ændre kravene til arbejdsstyrkens kompetencer betragteligt.

Kompetencer

DLI er enig i, som det fremhæves under punkt 1 (s. 5), at det naturligvis er vigtigt at alle erhverver grundlæggende færdigheder i læsning, matematik og naturvidenskab. Det bør dog understreges, at dette ikke fremmes med flere nationale test og centrale styringsredskaber. Topstyring og testning fremmer heller ikke den kreativitet og innovation, høringsmaterialet selv peger på som afgørende for en videnbaseret vækst. I stedet bør man overlade en større frihed til den enkelte uddannelsesinstitution.

Det Europæiske Råd har som et led i Uddannelse 2010 – Lissabonstrategien - vedtaget otte nøglekompetencer som grundlag for alle europæiske borgeres uddannelse og livslange læring. Heri indgår en række brede, almene kompetencer, som anses for væsentlige forudsætninger for at kunne agere på et fremtidigt globalt arbejdsmarked. Nogle af disse kompetencer nedtones tilsyneladende i oplægget til ny strategi. Det er betænkeligt, at den fælles forståelse, som hidtil har hersket i den danske uddannelsesdebat, at uddannelse har et bredere formål som fx de elementer i uddannelser, som handler om den personlige udvikling, den kritiske sans, dannelse, demokratiforståelse og den selvstændige tankevirksomhed, skubbes til side og uddannelse reduceres til kun at blive et middel til at forberede børn og unge til at kunne indgå i arbejdsmarkedet.

Mobilitet

DLI er positiv overfor høringsmaterialets fokus på mobiliteten for studerende. Men DLI understreger, at det er af afgørende betydning, at praktik- og studieophold i udlandet indgår i det samlede uddannelsesforløb. Det er derfor en forudsætning, at der etableres et velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner over grænserne, således at et ophold ikke blot bliver "en god oplevelse", men reelt indgår som et led i uddannelsen. Manglende muligheder for merit og deraf følgende tab af studietid, er i dag en væsentlig hindring for mange studerende.

Kommissionens nylige "Grønbog om læringsmobilitet" fremhævede lærerne som en vigtig inspirationskilde for unge til at benytte sig af mulighederne for mobilitet. For at fremme formålet, bør lærernes adgang til støtte via de nævnte mobilitetsprogrammer inddrages i det videre arbejde.

Forskning

Forskningsområdet indtager en særlig plads i høringsmaterialet. Herom mener DLI, at det er vigtigt at understrege, at grundforskningen ikke må gå tabt. Der er behov for øgede investeringer, og der er særligt behov for øgede investeringer i forskning, som ikke er bundet op på at skulle levere bestemte resultater – den 'fri forskning'. Øgede investeringer i resultatorienteret forskning afhjælper således ikke behovet for øgede investeringer i fri forskning. DLI mener, at det er positivt, at virksomheder

involverer sig i forskningen, og at samarbejder mellem forskningsinstitutioner og virksomheder kan være til stor gavn for begge parter. Det er imidlertid afgørende, at den europæiske forskning ikke alene bliver resultatorienteret. Mens der på kort sigt er en gevinst at hente ved at fokusere på forskning, der hurtigt kan omsættes til afkast gennem erhvervslivet, vil det være skadeligt på længere sigt hvis det samtidigt betyder at den fri forskning nedprioriteres.

Det øgede fokus på hurtigomsættelig viden vil også bringe en forøget konkurrence mellem universiteterne med sig. Dette er efter DLI's opfattelse direkte modstridende med ønsket om at styrke kreativiteten og innovationen i Europa. Disse fremmes i højere grad af samarbejde mellem universiteterne imellem, og ikke af øget konkurrence. En åben fremlæggelse af nye idéer og forskningsresultater vil være mere fremmende end en lukket insisteren på ophavsrettigheder og patenter, som konkurrence om økonomiske midler fører med sig. DLI er også enig i, at de europæiske universiteter skal stræbe efter forskning og uddannelse af høj kvalitet. Imidlertid er det formentlig mere tom snak end et realistisk mål at stræbe efter, at alle uddannelsesinstitutioner – eller hovedparten – skal være i ”verdensklasse”. Det er formentlig mere realistisk at udpege områder, hvor mulighederne for at skabe innovative og kreative miljøer er til stede, og skabe rum for udvikling her. Desuden er det ensidige fokus på, at al udvikling skal finde sted på universiteter, for snævert. Alle dele af uddannelsessystemerne skal have mulighed for at være udviklingsorienterede og medvirke til at skabe ny viden.

Med venlig hilsen

Birgitte Birkvad